

Torreadella

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Gargallà
Emplaçament Des de la carretera de Gargallà a Cardona, un desviament a l'esquerra que porta a la casa.

Coordenades:

Latitud: 41.95074544356556
Longitud: 1.7081807424649134
UTM Est (X): 392931
UTM Nord (Y): 4645115

Classificació

Número de fitxa 08132 - 82
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVI-XIX
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 44904DF0738N
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dj., 13/03/2003 - 01:00

Descripció

Casa de planta rectangular fruit de diferents ampliacions que son visibles en la obra. Té planta, un pis i golfes; façana orientada a migjorn-llevant i carener paral·lel a la façana que està situada en una de les parets més amples. Distinguem tres cossos: el de més a l'esquerra és el més antic i té una porta adovellada tapiada a la planta baixa. Al costat d'aquest es va fer un nou cos en el que es va obrir una nova porta que ara és la principal i que queda tancada per un baluard amb porta construït el 1657. Aquesta porta adovellada és més ample que l'anterior i amb les dovelles més llargues, fet que demostra que és més moderna. Perpendicular al segon cos, es va afegir un altre construït el 1864 (data a la llinda del balcó, amb un crismó) que té un arc de mig punt a la planta que permet l'accés a les quadres, i una eixida amb doble arc de mig punt. L'interior de la planta del cos principal està dividit en tres crugies, cada una corresponent a una època històrica: el més antic conserva un forn de pa i uns fogons de pedra; el del mig actua com a distribuïdor de la casa i d'ell parteix l'escala que porta al pis; el de la dreta és un antic celler en el que havia hagut dos vaixells de roure que va desfer l'anterior masovera fa uns 60 anys. En aquest celler es pot veure la boixa, forat per treure el vi de les dues tines de cairons que hi ha a la part de darrera d'aquest cos i que actualment estan tapiades i integrades a la casa. Al pis, a la façana oposada a la principal, hi ha una eixida amb tres arcs de mig punt i una finestra amb la data 1723. A l'interior de la casa, a la sala, hi ha una petita capella datada l'any 1728 i dedicada a Sant Celdoni i Sant Hermenter, màrtirs de la vila de Cardona, i en la que actualment hi ha una imatge de la Mare de Déu del Carme posada pels actuals propietaris i que substituï una de la Mare de Déu del Roser que portava posada uns 150 anys. Hi ha també una habitació amb alcova i des de ella s'accedeix a un oratori en una habitació de 2 x 4 metres. En ella hi ha un armari que fa les funcions d'altar de l'església datat l'any 1789. L'armari s'obre i es baixa la taula de l'altar que conserva unes relíquies, elements sagrats i necessaris per celebrar l'eucaristia. L'armari és policromat i daurat i conserva una creu al seu interior. Les parets de l'oratori estan policromades amb pintura a l'aigua imitant requadres i flors als angles, de tipus romàntic. Es conservaven dos quadres a la paret, un de Sant Pere que actualment no hi és, i un altre datat al 1880 del mil·lenari de la veneració de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat. A la casa s'havia utilitzat una habitació com a escola a principis del segle XX, i a la que assistien els nens de les cases veïnes: Cal Company, Fígols i Torebadella. La majoria d'habitacions conserven festejadors a les finestres, fins i tot a les habitacions que hi ha a les golfes. La cuina conserva un foc rodó de pedra al terra amb una gran xemeneia que ocupa tota l'habitació i envoltat de bancs escons. Conserva també un torn, on es recull l'aigua de la pluja per al consum de la casa que es guarda en una cisterna subterrània, amb la peculiaritat de que a l'hivern l'aigua surt calenta i a l'estiu freda degut a la profunditat d'aquest dipòsit. Davant la façana principal s'obre l'era enrajolada en la que hi ha alguns corròns i la pedra d'un molí encairador. A l'interior es conserven dues piques de pedra de considerables dimensions on es guardava oli.

Observacions:

Dins el terme d'aquesta casa es troben els dolmens Serrat de les Pipes I i II. La casa tenia una important quantitat de documentació, però en ser el propietari de fora, se la van endur al morir l'anterior propietari, el Sr. Lluís. També es van endur mobles i altres estris que van vendre a antiquaris de la zona. Desconeixem si aquest fons bibliogràfic i documental era molt important o no. A la casa hi ha diferents dates: 1657, 1723, 1743, 1864.

Història

De la parròquia de Sant Andreu de Gargallà. Al fogatge de 1553 surt Pere Torrabadella al terme de Fígols, col·lecta de Cardona. Durant el segle XVII eren propietaris els ducs de Cardona, que van ampliar la casa en diferents ocasions. Al 1657 es va fer la primera ampliació corresponent a la part de la porta principal; al 1723 es va fer una altra fase corresponent a la part posterior; finalment, al 1864 es va fer un ala nova a la casa on vivien els amos. Figura al 1766 com casa major delme (aquella que més produïa de cada parròquia i que havia de lliurar el delme a la hisenda reial) tal i com es recull a L'Excusado de les

parròquies del Solsonès i Berguedà (PLANÈS, 1985). El subarrendatari era Josep Martí, traginer.

Bibliografia

PLANES I ALBETS, A. (1985). L'arrendament de les prestacions pageses de caràcter feudal: consideracions sobre la figura del petit arrendatari del segle XVIII. Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida.

